

Høringsvars skjema: Nasjonal e-helsestrategi for helse- og omsorgssektoren

Det vedlagte høringsdokumentet oppsummerer fire tema som vi ønsker tilbakemelding på:

- Strategiens rolle
- Visjon, overordnede mål og målgrupper
- Fem prioriterte strategiske mål med målindikatorer
- Strategisk styring og oppfølging av strategien

Der høringsinstansen har innspill, er det ønskelig med begrunnelse og eventuelt forslag til endringer.

Merk skjemaet med «Saksnummer 22/414», lagre som PDF og send på e-post til postmottak@ehelse.no

Frist: 01.10.2022

Kryss av for type organisasjon/virksomhet:

- Statlig etat, ombud eller fagråd
- Fylkeskommune/Statsforvalteren
- Kommune/KS
- RHF/Helseforetak
- Fag- og interesseorganisasjoner
- Pasient- og brukerorganisasjon
- Forskning- og utdanningsorganisasjon
- Privatperson
- Privat virksomhet/næringsliv
- Annen enn nevnt ovenfor

Kontaktinformasjon

Navn på virksomheten (statlig etat, kommune, privatperson osv.): Norsk helsenett SF

Kontaktperson: Jostein Jensen

E-postadresse: Jostein.Jensen@nhn.no

1) Kan dere stille dere bak de fem strategiske målene, gitt strategiens rolle for å skape en felles langsiktig og forutsigbar retning for digitalisering på tvers av aktørene i helse- og omsorgssektoren?

Ja, utdyp gjerne

Nei, utdyp gjerne

Vet ikke, utdyp gjerne

Norsk helsenett stiller seg bak retningen som de fem målene i utkastet til den nasjonale e-helsestrategien gir. Vi mener de peker på områder som det er riktig å jobbe godt mot i det videre digitaliseringsarbeidet i sektoren.

I Norsk helsenett ser vi at teknologi støtter oppunder de aller fleste arbeidsprosesser i helsesektoren. Tilgang til riktig informasjon, til riktig person, til riktig tid og i rett kontekst påvirker blant annet samhandlingsevne, pasientsikkerhet og evne til å desentralisere.

Vi synes strategiens hovedmål er gode, samtidig som det er viktig å få fram at digitalisering er ikke et mål i seg selv. Digital teknologi og effektiv informasjonsflyt er et fundament for evnen til å levere gode helsetjenester. Det er i dag en stor utfordring at informasjonen ikke følger pasienten. Det er både tekniske, organisatoriske og juridiske utfordringer som begrenser effektiv informasjonsflyt, og dermed også effektiv samhandling. Det er viktig å få fram at digitalisering kan understøtte måloppnåelsen, men samtidig anerkjenne at målene ikke vil nås uten innsats og endring hos de som tar teknologien i bruk.

Norsk helsenetts samfunnsoppdrag og tjenesteleveranser til sektoren bygger godt oppunder målene som er satt:

Mål 1: Aktiv medvirkning i egen og næres helse

Norsk helsenett er ansvarlig for Helsenorge, og at innbygger tilbys relevante tjenester som bidrar til at de kan medvirke i egen og næres helse. Øvrige samhandlingsløsninger fra Norsk helsenett bidrar til at informasjon kan flyte mellom aktører i sektoren, og hele veien ut til innbygger via Helsenorge.

Videreutvikling av innbyggertjenester på Helsenorge, i godt samarbeid med sektoren, er et prioritert satsningsområde for Norsk helsenett. Dette innebærer også å legge til rette for økt bruk av trygge velferdsteknologi og helseapper, gjennom gode nasjonale samhandlingsløsninger, som sikrer et godt samspill mellom innbygger og helsepersonell.

Mål 2: Enklere arbeidshverdag

Norsk helsenett utvikler tjenester som skal sikre at informasjon kan flyte på tvers av behandlingsnivåer og virksomheter i sektoren. Vår kjerneoppgave i denne sammenheng er å bygge en samhandlingsplattform som kan integrere mot sluttbrukersystemene som aktørene i sektoren benytter (slik som EPJ-løsninger, laboratorieløsninger). Leverandørmarkedet kan integrere sine sluttbrukersystemer mot samhandlingsløsningene fra Norsk helsenett. Slik bidrar vi til at:

- Leverandørmarkedet kan tilby gode og innovative løsninger til sektoren
- Virksomhetene i helsetjenesten kan ta i bruk løsninger som er tilpasset helsepersonellens behov
- Anskaffede "best of breed" systemer gir helsepersonell en enklere arbeidshverdag, og med tilgang til riktig informasjon, til riktig tid og i riktig kontekst, noe som fører til økt pasientsikkerhet.

Mål 3: Helsedata til fornying og forbedring

Samhandlingsplattformen og integrasjonsløsningene fra Norsk helsenett vil sikre at informasjon kan flyte trygt og sømløst mellom aktører i sektoren. Det vil bidra til at helsedata fra ulike kilder blir mer tilgjengelig. I tillegg er det gjort omfattende arbeid i regi av Hersedataprogrammet på hvordan vi kan øke tilgjengeligheten på helsedata. Helseanalyseplattformen ble tatt fram som en utviklingsretning og et konsept for å bygge et økosystem rundt helsedata og helseanalyse. Målet om 'Helsedata til fornying og forbedring' vil kreve en fortsatt sterk satsning på dette området. Helseanalyseplattformen er under utvikling og utviklingsløpet bør videreføres.

Mål 4: Tilgjengelig informasjon og styrket samhandling

En forutsetning for å nå målene i den nasjonale e-helsestrategien er at virksomhetene har et juridisk og teknisk fundament for digital samhandling. I dag leverer vi Helsenettet, som er et medlemsnettverk for samhandling i helsesektoren. Helsenettet er med å underbygge alle de fem målene og utviklingen som må til for å oppnå dette. I Helsenettet kan sykehus, apotek, fastleger og andre som yter helsetjenester kommunisere og utveksle helseopplysninger på en trygg og lovlig måte, og næringslivet kan tilby tjenester - trygt, sikkert og lovlig. I dag er cirka 7000 virksomheter medlemmer av Helsenettet.

Helsenettet driftes og forvaltes av Norsk helsenett, og all den nasjonale samhandlingen på tvers av helseforetak i ulike regioner og på tvers av behandlingsnivåer foregår via de nasjonale digitale samhandlingsløsningene (se vårt bidrag til mål 2) innenfor Helsenett-konstruksjonen. Helsenettet vil videreutvikles underveis i strategiperioden, og tanken er at det gjennom en transformasjon til et digitalt nettsamfunn skaper nye forretningsmuligheter for helsenæringen. Godkjente leverandører kan bygge nye innovative tjenester som deretter kan tilbys andre aktører gjennom en markeds plass. I Helsenettet blir noen av tjenestene levert av Norsk helsenett, andre blir levert av andre små og store leverandører, og tjenestene er godt integrert via nasjonale samhandlingsløsninger og Norsk helse netts samhandlingsplattform. Dette gir et godt grunnlag for å lykkes med flere av målene som er definert i strategien. Helsenettet med tilhørende medlemsavtaler og tjenester med bruksvilkår vil utgjøre et tillitsanker i helsetjenesten.

Mål 5: Samarbeid og virkemidler som styrker gjennomføringskraft

Norsk helsenett støtter å framheve viktigheten av godt samarbeid, og tydelig rolle og ansvarsdeling ved utvikling og forvaltning av digitale løsninger som understøtter helsetjenesten.

2) Har dere tilbakemelding på de fem strategiske målene med målindikatorer?

Mål 1: Aktiv medvirkning i egen og næres helse

Norsk helsenett støtter retningen som staves ut gjennom målformuleringen, og vi vil bidra til at målet kan realiseres gjennom våre tjenester.

Vi observerer at de to nest siste delmålene (kulepunktene) ligger på et mer finkornet detaljeringsnivå enn øvrige delmål. Vi foreslår å legge disse delmålene på et mer overordnet nivå.

Se forøvrig vår generelle kommentar om indikatorer i tilbakemeldingens del 4.

Mål 2: Enklere arbeidshverdag

Norsk helsenett støtter retningen som staves ut gjennom målformuleringen, og vi vil bidra til at målet kan realiseres gjennom våre tjenester.

Norsk helsenett er enig i at det er mange gode løsninger i bruk i dag, og at det kontinuerlig jobbes med forbedringer. Vår oppfatning er at helsepersonell opplever at summen av dagens løsninger *ikke er tilpasset deres arbeidshverdag*. Det har igjen påvirkning på brukeropplevelse. Vi foreslår at ordlyden i teksten endres slik at kjernen i problemet kommer tydeligere fram.

Delmålene har ulikt nivå der noen peker på virkemidler og teknologi, mens andre peker på ønskede effekter. Norsk helsenett foreslår å rendyrke delmålsbeskrivelsene som ønskede effekter. Eksempelvis mener vi at økt brukermedvirkning kan være et verdifullt virkemiddel, men ikke nødvendigvis den effekten man skal oppnå. Likeledes er ikke bruk av kunstig intelligens et mål i seg selv. Effekten man ønsker å oppnå er god beslutningsstøtte, der kunstig intelligens kan være ett av mange teknologivalg som bygger oppunder beslutningsstøtten.

Se forøvrig vår generelle kommentar om indikatorer i tilbakemeldingens del 4.

Mål 3: Helsedata til fornying og forbedring

Norsk helsenett støtter retningen som staves ut gjennom målformuleringen, og vi vil bidra til at målet kan realiseres gjennom våre tjenester.

I målformuleringen legges vekt på tilgang til, og bruk av strukturerte data. Vi foreslår å ta ut ordet strukturert, da mye av analysen i digitale løsninger generelt baseres på ustrukturerte data. Det er viktig at vi baserer analyser på de datasettene som gir størst verdi, og ikke utelukker noe ut fra om de er strukturert eller ikke.

Forøvrig gjelder samme kommentar knyttet til delmålene som over. Delmålene bør ha fokus på ønsket effekt, og ikke teknologivalg eller virkemidler. Bruk av kunstig intelligens og samarbeid i EHDS er eksempler på forslag til teknologivalg og virkemidler, men signaliserer ikke nødvendigvis hva man ønsker å oppnå.

Se forøvrig vår generelle kommentar om indikatorer i tilbakemeldingens del 4.

Mål 4: Tilgjengelig informasjon og styrket samhandling

Norsk helsenett støtter retningen som staves ut gjennom målformuleringen, og vi vil bidra til at målet kan realiseres gjennom våre tjenester.

Norsk helsenett er av den oppfatning at det er viktig å etablere en mer formålstjenlig måte for tilgjengeliggjøring av helseopplysninger enn det vi har per i dag, samtidig som vi tar høyde for at aktørene i sektoren har svært ulike forutsetninger og behov for å ivareta personvern, informasjonssikkerhet og bygge robuste tekniske løsninger. For å lykkes er det viktig at vi som sektor evner å utfordre og optimalisere eksisterende regelverk slik at det blir tilpasset en digital hverdag, og at vi klarer å realisere en effektiv tillitsmodell på tvers av aktørene i sektoren.

Se forøvrig vår generelle kommentar om indikatorer i tilbakemeldingens del 4.

Mål 5: Samarbeid og virkemidler som styrker gjennomføringskraft

Norsk helsenett skal bidra til et godt samarbeid og styrket gjennomføringskraft i digitaliseringsarbeidet i sektoren.

Se for øvrig vår generelle kommentar om indikatorer i tilbakemeldingens del 4.

3) Har dere tilbakemeldinger på prosessen for hvordan strategien skal følges opp?

Norsk helsenett er av den oppfatning at prosessen for hvordan strategien skal følges opp må hensynta at vi utvikler løsninger/tjenester i et komplekst domene, der vi må evne å ta til oss læring raskt og justere underveis. Den foreslåtte prosessen kan bidra til en læringsløkke som ikke er tilstrekkelig rask. Ved for stort fokus på å styre strategien etter forhåndsdefinerte indikatorer (avhengig av hvilket nivå de ender opp på), kan man oppleve at læring ikke tas opp tilstrekkelig raskt.

4) Andre innspill og tilbakemeldinger?

Om indikatorer

Som en generell kommentar til indikatorene opplever vi at de er premature, og at det er behov for ytterligere arbeid med å ta fram de riktige indikatorene. Ved valg av indikatorer mener vi det er viktig at de bidrar til å belyse om effektene av målet blir nådd. Telleindikatorer er lette å måle, men gir ikke nødvendigvis god kvalitativ innsikt.

E-helseområdet er i utvikling, og løsningsvalg må gjøres fortløpende for å nå ønsket effekt for helsetjenesten. Læring må skje fortløpende. Derfor må vi også sikre at indikatorene ikke er løsningsspesifikke i en overordnet strategi. Vi viser videre til Hurdalsplattformen og regjeringens ønske om å redusere målstyringen i helsetjenesten. Feil bruk og styring etter indikatorer kan bidra til å styre utviklingen av e-helseområdet i feil retning dersom vi som sektor ikke gjør kloke valg på dette området. Norsk helsenett bidrar gjerne i videre prosess med å utarbeide nødvendige indikatorer.

Målgruppe for strategien

Norsk helsenett mener at målgruppen for strategien er de aktørene som skal understøtte helsetjenesten i digitaliseringsinitiativene, ikke nødvendigvis alle sluttbrukere av helsetjenester (innbygger, helsepersonell, forsker, etc.). En bør derfor vurdere å definere om målgruppen for strategien.

